

ALUTAGUSE VALLAVOLIKOGU REVISJONIKOMISJON

AKT nr 8

Illuka

30.01.2020

Revisjonikomisjoni akt riigihangete kontrolli kohta 2018.aastal

Vastavalt revisjonikomisjoni 2019.a tööplaanile viis komisjon ajavahemikul 28.09 - 30.01.2020 läbi revisjoni, mille raames kontrolliti 2018. aasta riigihankeid.

Kontrolli käigus:

1. Hinnatakse 2018 läbiviidud riigihangete vastavust Alutaguse valla hankekorrale;
2. Kontrollitakse kahte riigihanget:
  - 2.1. Kiiikla rahvamaja fassaadi renoveerimine ja
  - 2.2. Alutaguse valla haridusasutuste arvutite soetamine.

Revisjonikomisjon kaasas vastavalt Alutaguse Vallavolikogu otsusele nr 200 revisjoni läbiviimiseks konsultandi, kes osales revisjoni toimingutes koos revisjoni komisjoni liikme(te)ga.

Komisjon esitas vallavalitsusele päringu valla hankekorras sätestatu rakendamise kohta. Komisjon palus täiendavat informatsiooni hankekomisjoni, hangete korraldamise, hanketulemuste kinnitamise ning hankelepingu sõlmimise, huvide konflikti vältimise, hankedokumentide säilitamise ja hankekorra täitmise kontrolli kohta.

Vallavalitsuse vastusest lähtub, et valitsus on kinnitanud oma 15.03.2018.a korraldusega nr 258 hankekomisjoni. Hankekomisjoni protokolle koostatakse riigihangete registris ning need on sealt ka kättesaadavad. Hangete korraldamisel kooskõlastab hanke eest vastutav spetsialist hankedokumendid oma otsese juhiga või vallavalitsusega lähtuvalt hankekorrast ning sõltuvalt hanke mahust või avalikust huvist. Hankelepingu sõlmimiseks maksumusega üle 10 000 eurot, annab nõusoleku lepingu sõlmimiseks Alutaguse Vallavalitsus korraldusega. Hankelepingud allkirjastab vallavanem, tema äraolekul vallavanema ülesandeid täitev ametnik. Hankekomisjoni liikmed ei ole end komisjoni tööst taandanud, kuna nende puhul ei ole hankemenetluses olnud tegemist seotud isikutega. Äriregistrist seoseid iga hanke puhul ei kontrollita. Riigihangete registri kaudu on võimalik kontrollida äriregistrist juhatuse liikme andmeid koos karistustega, kuid seotud isikute kontrollimise võimalus puudub. Vallasekretär kontrollib kord aastas seotud isikuid ning koostab selle kohta koondtabeli, mis on esitatud vallavanemale ja raamatupidamisele seotud isikutega tehingute kontrollimise võimaldamiseks. Riigihangete koolitusel osalenud ning korrakaitseametniku koolitusel osalenud ametnikud on läbinud huvide konflikti ennetamise koolituse. Samuti on vallavalitsus ametnikele, vallavalitsuse ja volikogu liikmetele jaganud ministriumite ja riigikontrolli koostöös valminud voldiku „Kuidas vältida huvide konflikti omavalitsuses?“ Alla riigihanke piirmäära jäävate hangete korral säilitatakse elektroonilisi dokumente asutuse võrgukettal, osad

ametnikud on hankega seotud dokumendid lisanud dokumendiregistrisse ning osaliselt on ka kasutusel paberandjal dokumente. Hankeplaani täitmist kontrollib vallavanem ning vastavalt vajadustele seda muudetakse. Hankelepingute täitmist jälgib raamatupidamine koos valdkonna juhiga.

I Revisjonikomisjoni tähelepanekud valla hankekorra kohta

Alutaguse valla hankekord on kinnitatud Vallavalitsuse poolt 07.02.2018 määrusega nr 3, Alutaguse Vallavolikogu 25.01.2018. a määruse nr 26 „Riigihangete seaduses kohaliku omavalitsuse pädevusse antud küsimuse lahendamise delegeerimine“ alusel. Alutaguse valla hankekomisjon on kinnitanud Vallavalitsuse 15.03.2018.a korraldusega nr 258.

Tähelepanekud:

1. Hankekorras on toodud, et valitsuse või asutuse juht kinnitab hangete läbiviimiseks vähemalt kolmeliikmelise hankekomisjoni. Vallavalitsus on hankekomisjoni kinnitanud korraldusega selliselt, et hankekomisjoni kuuluvad kolm liiget:

- komisjoni esimees – vallavanem, (vallavalitsuse liige),
- komisjoni liige – valdkonna juht (abivallavanem) (vallavalitsuse liige), kes määratakse hankeplaanis,
- komisjoni liige – hanke eest vastutav isik, kes määratakse hankeplaanis.

Hankekorra järgi on Hankekomisjoni pädevuseks:

- pakkumuste avamine;
- kvalifitseerimise, vastavaks tunnistamise ja edukaks tunnistamise protokollide koostamine ja vallavalitsusele kinnitamiseks esitamine;
- vajadusel pakkujatega läbirääkimiste pidamine;
- muud riigihangete seaduses sätestatud hankija otsused.

Hankeplaani kinnitamisega kinnitab vallavalitsus nii hanke korraldamise eest vastutava valdkonna juhi kui hanke eest vastutava isiku.

Riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 9 lg 4 p 2 järgi peab hankekorras olema sätestatud riigihanke (edaspidi RH) eest vastutav isik ja hankelepingu täitmise eest vastutav isik.

1.1. Hankekomisjoni sellise koosseisuga kinnitamine tähendab, et hankekomisjon, kes peab oma töö tulemuste osas andma aru ja esitama hankeprotokollid vallavalitsusele kinnitamiseks, koosneb ise valdavalt vallavalitsuse liikmetest (2/3 osas). Sellega seoses hankekomisjon sisuliselt dubleerib vallavalitsust.

1.2. 2018 aasta hankeplaanis oli mitme hanke eest vastutavaks isikuks määratud nii vallavanem kui valitsuse liikmeid. Hangete valdkonna eest vastutavaks isikuks olid ainult vallavalitsuse liikmed. Sellega seoses tekkis mitme hanke osas olukord, kus hankekomisjon koosneski ainult kahest või ühest isikust (vallavanem), kes olid ühtlasi ka vallavalitsuse liikmed.

- Elektrienergia ost – vastutav Oleg Kuznetsov, valdkonna eest vastutav isik Oleg Kuznetsov;
- Vallasisene bussitransport – vastutav Tauno Võhmar, valdkonna eest vastutav isik Tauno Võhmar;
- Bussipeatuste ehitus - vastutav Rein Merirand, valdkonna eest vastutav isik Tauno Võhmar;
- Kiiikla rahvamaja energiasäästlikuks rekonstrueerimine - vastutav Rein Merirand, valdkonna eest vastutav isik Tauno Võhmar.

Komisjon leiab, et tegemist olulise huvide konflikti riskiga. Seda eriti olukorras, kus vallavanem, kes peab tagama ja korraldama järelevalvet ning kontrolli hangete õigsuse ja seaduslikkuse üle, on ise ühes isikus hankekomisjon, kes peab olema vähemalt kolmeliikmeline.

Kuna RHS ei nõua hankekorras komisjoni moodustamist, siis õigusselguse ja läbipaistvuse tagamiseks tasub kaaluda, kas on otstarbekas hankekomisjoni korraldamist sellisel kujul, kui hanke saatuse ja lepingu allkirjastamise otsustab vallavalitsus.

Hankekorra ja hankeplaani tasub korrastada osas, mis välistaks hanke eest vastutava isikuna olemast isikut, kes vastutab hankekorra täitmise kontrolli ja õiguspärasuse eest, so huvide konflikti ärahoidmine.

Vallavalitsuse vastus: Hankeplaanis on valdkonna eest vastutavate isikute määramisel lähtunud vallavalitsuse struktuuris määratud valdkonna juhtidest. Majandus- ja arenguteenistuse juht on abivallavanem Oleg Kuzetsov ning haridus-, kultuuri- ja sotsiaalteenistuse juht on abivallavanem Kairi Soomer.

Vallavalitsus on seisukohal, et tegemist ei ole olulise huvide konflikti riskiga, kuna ametnik täidab ametikohustust ja ametniku ning erahuvide vastuolu ei ole.

Vallavalitsus juhib oma vastuses huvide konflikti osas tähelepanu www.Korruptsioon.ee lehel olevale huvide konflikti selgitusele – „Huvide konflikt on ametiisiku ametikohustuste ja erahuvide vastuolu, kus erahuvid võivad mõjutada ametikohustuste täitmist Ametiisikul või tema lähedasel on isiklik huvi otsuses või toimingus, mida ta ise peab tegema või mida ta saab mõjutada. Huvide konflikti tuvastamiseks saab vaadata, millised on ametiisiku ülesanded ja kas ametiisikul on selles valdkonnas erahuvisid.“ Lisaks toob vallavalitsus välja RHS-s (§ 3 lg 4 ja § 4 p 8) ning Korruptsioonivastases seaduses (§ 7 lg 2) toodud huvide konflikti määratlused.

Vallavalitsus teavitas, et võtab edaspidi revisjonikomisjoni tähelepanekud arvesse nii palju kui võimalik. Vallavalitsuse koosseisus ei ole planeeritud hankespetsialisti kohta, vaid hankeid viivad läbi valdkonna töötajad ise. Hankekorra muutmisega on alustatud ja kantselei töötajad valmistavad ette hankekorra muutmise eelnõu.

Revisjonikomisjoni täiendav selgitus: huvide konflikt tuleneb avaliku teenistuse seaduse § 60 lg 4, mille järgi on ametnikul keelatud teostada järelevalvet iseenda üle.

2. RHS § 9 lg 4 p 2 järgi peab hankekorras olema sätestatud RH eest vastutav isik ja hankelepingu täitmise eest vastutav isik.

2.1. Vallavalitsuse hankekorras hankelepingu täitmise eest vastutavat isikut määratud ei ole.

Vallavalitsuse vastus: Alutaguse valla hankekorra § 3 lg 4 kohaselt hankeplaanis kajastatakse alljärgnev informatsioon:

- 1) ostetava asja, tellitava teenuse või vajaliku ehitustöö nimetus;
- 2) hanke eeldatav maksumus;
- 3) hanke korraldamise aeg kuu täpsusega;
- 4) hanke korraldamise eest vastutava valdkonna juht või asutuse juht;
- 5) hanke eest vastutav isik;
- 6) Hankemenetluse liik.

Revisjonikomisjoni täiendav selgitus: hankelepingu täitmise eest vastutav isik tähendab isikut, kes jälgib ja tagab, et teenus või ost täidetakse vastavalt läbiviidud hanke tingimustele ja sõlmitud hankelepingule. Hetkel on valla hankekorras nimetatud vaid need isikud, kes osalevad hankemenetluses, so enne hankelepingu sõlmimist.

2.2. Hankekorras on reguleeritud kuidas toimub RH ettevalmistus ja läbiviimine ning hankelepingu sõlmimine, aga ei ole sätestatud kuidas toimub RH lepingu täitmise vastuvõtmine ja kontroll.

Vallavalitsuse vastus: RHS § 9 lg 4 kohaselt ei ole reguleeritud hankekorra kohustuslikuks osaks hankelepingu täitmise osa. Vallavalitsus on seisukohal, et seda ei peaks reguleerima hankekorras vaid mõnes muus õigusaktis.

Revisjonikomisjoni täiendav selgitus: Hange on terviklik protsess alates hanke ettevalmistamisest kuni hankelepingu kohase täitmiseni. Otstarbekas ja mõistlik on reguleerida hankimise tervikprotsessi elemendid ühes kohas.

3. Pagari küla mängu- ja vabaaja ala rajamine hange alustati riigihankeregistris (edaspidi RHR) 21.03.2018 ja pakkumuste esitamise tähtaeg oli antud 28.03.2018, so 8 päeva. Tegemist oli ehitustööde lihthankega. Vastavalt RHS § 125 lg 4 ei tohi ehituse lihthanke pakkumuste tähtaeg olla väiksem kui 14 päeva.

Vallavalitsuse vastus: Varasemalt nägi RHR lihthankemenetlusel ehitustööde hankelepingu puhul pakkumuse esitamise miinimumtähtajana ette 7 päeva. Hanke tähtaeg võis pikeneda tulenevalt hanke keerukusest ja mahust. Uue RHS jõustumisel pikenes miinimumtähtaeg 15 päevale. Antud hanke puhul on lühem tähtaeg tingitud inimlikust eksitusest. Hanke esitamise ajal oli seoses valdade ühinemise ja halduskorralduse muutumisega tegemist uude korraldusse sisse-elamise perioodiga, kus ametnikel oli tavapärasest suurem koormus. Tegemist oli esimese antud valdkonnas uue seaduse ajal läbiviidud hankega. Olude kokkulangemisel tekkis antud juhul kahjuks ekslikult olukord, kus harjumusest lähtuti varasemalt kehtinud seadusest. Tegemist oli sisult lihtsa hankega, mis põhines väga detailsel põhiprojektil ning kus oli vähe elemente, samuti ei näinud antud kujunduslahendus ette erilahenduste loomist, vaid eeldas pakkujatelt kataloogitoodete kasutamist. Samuti oli lubatud kujundusprojektis ette nähtud

elementidele alternatiivide esitamine. Hanke juurde registreerus Riigihangete keskkonnas kokku 10 pakkujat, nendest pakkumuse esitasid 4. Pakkujatel oli võimalus esitada küsimusi ja ettepanekuid, millele vallavalitsus operatiivselt vastas, kuid ükski pakkuja ei juhtunud tähelepanu asjaolule, et hanke tähtaeg on seaduse järgi liiga lühike või et tähtaeg on nende jaoks pakkumuse esitamiseks ebapiisav. Kõigile osalejatele olid tagatud võrdsed võimalused ning ühesugune informatsioon. Üldjuhul peaks ka RHR teostama üles pandavate hangete kontrolli ning mitte lubama hanget üles, kui seal esineb vigu (nt vale tähtaeg). Antud juhul RHR veast ei teavitanud ning hange lubati üles.

4. Revisjoni alguse seisuga 28.09.2019 olid mitmed 2018 hanked RHR-s ebatäpse staatusega. Mitmel oli staatus „Täitmisel“ kuigi tegelikult oli hankeleping juba täidetud kuid riigihangete registris vastav info koos täidetava summaga puudus.

Vallavalitsuse vastus: RHR-i töö oli vahepeal häiritud, millest tulenevalt lepingu andmete ja lepingu lõpetamise andmete sisestamisel esines raskusi, seoses RHR-i uuendustega, millest tulenevalt oli registri andmetel erinevusi tegelike andmetega.

Revisjonikomisjoni tähelepanek: RHR töö ei ole häiritud järjepidevalt. Registri töö häiritus ei anna õigust jätta andmed registrisse kandmata. Peale komisjoni vastavasisulist tähelepaneku esitamist viidi muudatused registrisse sisse.

II Revisjonikomisjoni tähelepanekud Kiikla rahvamaja fassaadi renoveerimise riigihanke kohta

1. Hanke tingimuse järgi pidi lepingu täitmine toimuma 50 päeva jooksul lepingu sõlmimisest. Sama tähtaeg on märgitud ka 27.08.2018 allkirjastatud lepingus (p 7.2.), samuti on täitja tööde graafikus märgitud lepingu lõpp 17.10.2018.

Tegelik olukord:

- RHR-is on märgitud lepingu lõpetamise kuupäevaks 15.05.2019 (kuupäev on RHR-i kantud peale 28.09.2019, mil hange oli veel staatuses – „lepingu ootel“).
- Tööde vastuvõtmise akt on allkirjastatud 04.11.2019, so sisuliselt aasta hiljem lepingu täitmise tähtajast ja üle viie kuu hiljem lepingu täitmisest, mis on RHR-s märgitud.
- Tööde vastuvõtu aktis on märgitud, et lepingu täitmine pidi toimuma 05.09.2018-15.05.2019, so 8 kuud ja 10 päeva, mis ei vasta hankekutses märgitud tingimustele ja lepingus kokkulepitule.
- Tööde vastuvõtu aktis on märgitud, et lepingu rikkumise eest ei ole leppetrahvi küsitud, mida oleks olnud õigus nõuda lepingu p 13.3 alusel (iga viivitatud kalendripäeva eest kuni 0,02% objekti maksumusest, so 19,7 eurot)

Pikendades lepingu täitmist olulises ulatuses koheldi teisi pakkujaid ebavõrdselt.

Lähtuvalt eeltoodust, palus komisjon vallavalitsusel täpsustada, millal tegelikult toimus lepingu täitmine ja kas on olemas lepingu pikendamise kohta kirjalik vms taasesitatavas vormis kokkulepe, ning mis põhjusel lepingu täitmine venis?

Vallavalitsuse vastus: Lepingu täitmine toimus 27.08.2018 - 15.05.2019, seejärel algas lepingu p. 11.1 alusel töövõtja 24 kuuline garantiiperiood. Lepingu tähtaja pikendamise kohta vormistati 28.01.2019 Ehitustööde töövõtulepingu nr 7-7/53-1 lisa 4.

Hanke tingimuste määramisel loodeti, et tööd tehakse 50 päeva jooksul. Lepingu sõlmise järel hakkas töövõtja hankima materjale ja valmistama ette objekti. Materjali hankimisel selgus, et Eestis ei ole saada fassaadi soojustusmaterjali. Pika tarneaja tõttu esitas töövõtja 2019.a. jaanuaris kirjaliku selgituse ja taotluse lepingu peatamiseks alates 31.01.2019 ning tööde lõpetamise tähtaja pikendamiseks kuni 15.05.2019. 28.01.2019 sõlmiti lepingu lisa 4, millega peatati ehitustööd alates 31.01.2019 kuni sobivate ilmastikutingimuste tekkimiseni ning määrati ehitustööde ja lepingu uueks lõpptähtajaks 15.05.2019. Töövõtjale määrati leppetrahv lepingu tähtaja ületamise tõttu 123 päeva eest summas 2425,56 eurot, mille töövõtja pidi hüvitama samal objektil tööga või mõnel muul tellijale sobival viisil. Töövõtja tegi leppetrahvi summa ulatuses lisatöid: tegi fassadimaalingu, paigaldas jõulukaunistused ning parandas katlamaja fassaadi vigastatud osa.

Riigihangete registri töö oli vahepeal häiritud. Lepingu andmete ja lepingu lõpetamise andmete sisestamise katsetel kiilus süsteem kinni. Lõpuks sai andmed sisestatud riigihangete registri töötaja abiga. Antud hanke andmed registris ei kajasta ka tegelike registritoiminguid õigesti.

Revisjonikomisjoni täiendavad märkused: Vallavalitsuse vastusest ei selgu, miks pikendati hankelepingut alles 28.01.2019, kui lepingu täitmise tähtaeg oli 17.10.2018. Samuti ei saanud komisjon selgust, kuidas lõppes ehitusleping 15.05.2019 kui vastuvõtuakt allkirjastati 04.11.2019.

Komisjon ei kahtle, et RHR-i töö oli vahepeal häiritud, kuid ei pea korrektseks, et andmete sisestamine viibib nii pikalt (hankeleping sõlmiti 27.08.2018, kuid hankelepingu sõlmimise teade esitati registrile 06.10.2019).

2. Pakkumuste esitamise tähtpäev ja kvalifitseerimistingimused

2.1 RHR järgi avaldati hange 26.06.2018, pakkumiste esitamise tähtajaks määrati 10.07.2018 ning lepingu täitmise ajaks 50 päeva. 11.07.2018 lisati hankele juurde kvalifitseerimistingimused pakkujate käibe, mahtude, kogemuste jms osas. Hanke pakkumised esitati 12.07.2018, samas ei olnud RHR-s pikendatud pakkumiste esitamise tähtaega.

Komisjon leiab, et lühikesed tähtajad hanke läbiviimisele ja ehitustööde planeeritud aeg vahetult peale hankelepingu sõlmimist vähendab oluliselt pakkujate arvu, töö kvaliteeti ja hinda. Samuti ei ole korrektne lisada päev enne hanke avamist täiendavalt kvalifitseerimistingimusi pakkumiste esitamise tähtaega pikendamata.

Vallavalitsuse vastus: RHR ei kajastanud pakkumuste esitamise tähtpäeva õigesti. Pakkumuste esitamise kuupäev oli algselt 12.07.2018. RHR-lt küsiti selgitust ning saadi registri töötajalt vastus, et register on andmete migreerimise käigus muutnud valeks hanke andmete päises olnud pakkumuste esitamise tähtaja. Õiged andmed olid hanketeates. Register parandas tekkinud vea.

Lihthankele ei kohaldu riigihangete seaduse § 100. Lihthanke reeglid on määratud RHS §-s 125 ning selle paragrahvi lg 5 järgi tuleb järgida vaid seaduse §-s 3 sätestatud riigihanke

korraldamise üldpõhimõtteid. Kehtestatud kvalifitseerimistingimusega ei rikutud riigihangete seadust ning see ei piiranud ka hankest osavõttu. Kvalifitseerimistingimusena nõuti 2015-2017 ehitusteenuste summaarset netokäivet 600 000 eurot. Seega oli aastase keskmise netokäibe suurus 200 000 eurot. Esitatud nõue oli proportsionaalne hankelepingu eeldatava maksumusega.

Kvalifitseerimise ja vastavakstunnistamise lehe lisamisega seoses märkis vallavalitsus, et lihthanke puhul ei ole reguleeritud pakkumuse esitamise tähtaja nõuet (RHS § 88 lg 2 ei kohaldu). Pakkumuste ettevalmistamiseks ja selgituste saamiseks oli pakkujatele jäetud 15 päeva.

Revisjonikomisjoni täiendavad tähelepanekud: Rahandusministeeriumi selgituste kohaselt ei pea lihthanke korral hankija järgima RHS 2. peatükis sätestatud ning ka kvalifitseerimistingimuste kehtestamine ei ole kohustuslik, samas kõrvaldamiste aluste puudumise kontrollimine on lihthanke puhul nõutav. Rahandusministeerium täpsustab, et kui hankija soovib lihthankemenetluses kehtestada kvalifitseerimise- ja vastavustingimused, hindamiskriteeriumid, tuleb vastav kord alusdokumentidesse kirja panna.

2.2 Kvalifitseerimisnõuded nõudsid pakkujalt 3 samalaadse töö tegemist. Võitnud firma esitas nimekirja 4 objektist, mis olid tehtud ajavahemikul 2014-2016. Kas valla poolt on kontrollitud pakkuja kvalifitseerimistingimuste täitmist?

Vallavalitsuse vastus: Kvalifitseerimistingimuse täitmist kontrolliti. Kvalifitseerimistingimuses oli esitatud nõue kontrolli tõendile: "Pakkuja esitab Vorm IV kohase õiendi, kus on ära toodud sarnaste lepinguliste tööde nimekiri, sisu ja maht, ehitiste nimetused, teenuste osutamise tähtajad ja info teiste lepingupoolte kohta." Kvalifitseerimistingimuses ei olnud nõutud, et teostatud töö peab olema riigihange või registreeritud riigihangete registris. Samuti puudus nõue, et pakkuja peab olema teostanud töö peatöövõtjana. Tähtsust ei oma, kas pakkuja ehituskogemus on tekkinud alltöövõtjana või äriühingu eelmise nime alt. Tõendi õigsust kontrolliti pisteliselt tõendis toodud isikutele helistamisega.

Revisjonikomisjoni täiendav tähelepanek: Komisjonil on kogutud info ja vallavalitsuse vastuse põhjal tekkinud veendumus, et realselt pakkujate nõuetele vastavuse kontrolli läbi viidud ei ole.

3. Hankes osalevatest pakkujatest parema ülevaate saamiseks tõi komisjon välja erinevused hinnapakkumises, mis olid tööde nimetuste osas väga suurte vahedega.

Vallavalitsuse vastus: Hinnapakkumuse koostab pakkuja ning hankija võimalus sekkuda hinnapakkumusse on väga väike. Hankija saab kontrollida hinnapakkumuse vastavust, lähtudes kogumaksumusest. Hinnapakkumuse sisu suhtes saab hankija vaid parandada arvutusvead ning küsida selgitusi ja kinnitust, kas tööd pakutud hinnaga ära tehakse.

4. Tellijapoolsed etteantud mahud on suuremad tegelikest mahtudest. Seinavillaga katmine ja krohvimine 1400 m² – välja on arvatamata akna- ja ukseavad, mis on hankedokumentide järgi 106,98 m². Sokli voorderdamine 300 m², mis eeldab, et sokli kõrgus peab terve perimeetri ulatuses olema vähemalt 1,4 m. Paikvaatlust tehes mõõtis komisjon sokliplaadi kõrguseks 0,3 m. Sokli soojustus läheb maa sisse, kuid selle sügavust ei olnud võimalik visuaalselt mõõta.

Vallavalitsuse vastus: Seinte mahud saadi vanade jooniste järgi ning nende täpsuses ei saanud olla kindel. Pakkujatel oli kohustus mahud üle kontrollida ning pakkuda hinda, millega kõik tööd ära tehakse. Pakkujad arvestasid tehtavaid töid ning kajastasid seda ühikuhinnas. Hanke eeldatav maksumus oli 120 000 eurot käibemaksuta. Edukas pakkuja tegi odavama pakkumuse (98 588 eurot). Lepingu täitmise maksumus oli 93 894 eurot käibemaksuta (arvete alusel täpsustatud). Lepingu täitmisel tuli lähtuda esitatud hinnapakumusest ja ehitustööde koguhinnast. Ekslik on revisjonikomisjoni hinnang, et ehitusmahtude ebatäpsus oli ca 4 korda suurem tegelikust.

Revisjonikomisjoni täiendav tähelepanek: komisjonile jäi arusaamatuks vallavalitsuse väide, et mahud võeti vanadest joonistest. Komisjon tutvus RHR-s hankedokumentides olevate DWG joonistega, kus olid olemas maja joonised (fail – „Kiikla rahvamaja sisemiste küttesüsteemide rek.projekt.dwg“). Fassaadi ülemise osa mahud vastasid tegelikkusele, mahud olid mitmekordse vahega sokli osas.

5. Lepingu järgi peab terve ehitusperioodi jooksul olema ehitusobjekt kaetud koguriskikindlustuse (CAR) lepinguga. Kas on olemas CAR lepingud perioodi 01.11.2018 – 11.02.2018 ja 16.05 – 04.11.2019 osas?

Vallavalitsuse vastus: Töövõtja esitas vastavalt lepingule 07.09.2018 nõuetekohase ehituse koguriskikindlustuse poliisi nr 2434363544, kindlustusperioodiga kuni 31.10.2018, mis sisaldas järgneva 24 kuu hariliku hooldusperioodi kindlustuskaitset. Seejärel esitas ta 12.02.2019 koguriskikindlustuse poliisi nr 2434369876 kindlustusperioodiga 12.02.2019 kuni 15.05.2019, mis sisaldas hariliku hooldusperioodi kindlustuskaitset 24 kuud. Seega on küsitud perioodid kaetud eelnimetatud CAR lepingutega.

Revisjonikomisjoni poolne tähelepanek: Komisjon ei saanud vallavalitsuse vastusest selgust, kas ehitusleping lõppes lepingu järgi 15.05.2019 või 04.11.2019, mil allkirjastati vastuvõtuakt. Kui lepingu lõppemise ajaks lugeda vastuvõtu akti allkirjastamise aega, siis perioodil 16.05-04.11.2019 CAR leping puudus.

7. Hanke eest vastutav isik oli vallavanem, kes allkirjastas ka hankelepingu ning oli hankekomisjoni esimees ja vallavalitsuse hanketulemuste kinnitamise ja lepingu sõlmimise otsustamise korralduse allkirjastaja. Komisjon pööras juba eelnevalt tähelepanu asjaolule, et isik ei saa teostada järelevalvet oma tegevuse üle.

Vallavalitsuse vastus: Vallavanem Tauno Vöhmar ei olnud hanke eest vastutav isik. Alutaguse valla hankekorra § 3 lõike 4 järgi määratakse hanke eest vastutav isik hankeplaanis.

Hankeplaanis on Kiikla rahvamaja hanke vastutavaks isikuks määratud Rein Merirand. RHR-i vastutav isik ei lange kokku riigihangete seaduses nimetatud vastutava isikuga. RHR-i vastutav isik on registri peakasutaja, kes registreerib registri juurde kasutajaid (volitatud isikud) ja lõpetab isiku registri kasutamise õigused. Sisuliselt on tegemist registri peakasutajaga. Kiikla rahvamaja fassaadi renoveerimise hanke vastutav isik Rein Merirand oli registris volitatud isikuks.

Revisjonikomisjoni täiendav tähelepanek: RHR võimaldab registrisse lisada vastutavateks isikuteks kõiki isikuid, kes on asutuse RHR-i peakasutajate listis. Et vältida arusaamatuste tekkimist, tasub kaaluda listi täiendamist isikute näol, kes on hangetes vastutavad isikud.

III Revisjonikomisjoni tähelepanekud Alutaguse valla haridusasutuste arvutite riigihanke kohta

1. Hankekomisjoni otsuse pakkumiste vastuvõtmise kohta on allkirjastanud Lehti Targijainen, Kalle Raidma, Kairi Soomer. Valla hankekomisjoni kinnitamise korralduse järgi kuuluvad hankekomisjoni vallavanem, valdkonna juht ja hanke eest vastutav isik. Kinnitatud hankeplaanis (12.10.2018 nr 591) on vastutav valdkonna juht Kairi Soomer ja hanke eest vastutav Jaanus Altoja. RHR-s on hanke eest vastutav isik vallavanem Tauno Võhmar. Mis alusel allkirjastasid hankekomisjoni otsuse Lehti Targijainen ja Kalle Raidma ning miks oli RHR-s vastutav isik Tauno Võhmar, mitte Jaanus Altoja?

Vallavalitsuse vastus: Vallavanem Tauno Võhmar ei olnud hanke eest vastutav isik. Alutaguse valla hankekorra § 3 lõike 4 järgi määratakse hanke eest vastutav isik hankeplaanis. Hankeplaanis on Alutaguse valla haridusasutuste arvutid hanke vastutavaks isikuks määratud Jaanus Altoja. RHR-i vastutav isik ei lange kokku riigihangete seaduses nimetatud vastutava isikuga. RHR-i vastutav isik on registri peakasutaja, kes registreerib registri juurde kasutajaid ja lõpetab isiku registri kasutamise õigused.

Hanke eest vastutav isik Jaanus Altoja koostas hankedokumentid ja sisestas hanke uude RHR-i, mis alustas tööd 22.10.18. Kuna tegemist oli uue hankekeskkonnaga ning menetluses oli palju uuendusi, siis hanke eest vastutav isik soovis lisaks komisjoni kaasata kantselei valdkonna juhi vallasekretär Lehti Targijaineni, kelle alluvuses on vallavalitsuse IT töötaja ja Mäetaguse Põhikooli haridusasutuse infojuhi Kalle Raidma kui eriala spetsialisti. Kuna hanke eest vastutav isik koostas hankedokumentid, siis oli tema soov, mitte kuuluda komisjoni koosseisu. Vallavanem Tauno Võhmari heakskiidul sisestati hankekeskkonda hankekomisjoni uus koosseis, mis jäi vallavalitsuse korraldusega muutmata. Sellest tulenevalt ei ole hankekeskkonda sisestatud hankekomisjoni liikmed kooskõlas Alutaguse Vallavalitsuse 15.03.2018. a korraldusega nr 258.

Revisjonikomisjoni täiendav tähelepanek: Komisjoni jaoks jäi arusaamatuks hankekomisjoni liikmete vahetus. Hankekomisjoni ei saa muuta põhimõttel, et hanke eest vastutav isik avaldab soovi hankekomisjoni mitte kuuluda. Vajadusel saab abistada hankekomisjoni liikmeid ka ilma vahetusi tegemata.

2. Hankelepingu täitmine pidi toimuma hiljemalt 03.01.2019, üleandmisakt allkirjastati 01.02.2019. Aktis puudub kuupäev, millal anti kõik arvutid üle, so mis kuupäevast saab lugeda leping täidetuks. Kuupäeva puudumisel saab eeldada, et leping täideti vastuvõtuakti kuupäeval, so 28 päevase hilinemisega. Samuti ei sisalda hankeleping lepingu hilinemisel leppetrahvi.

Vallavalitsuse vastus: Hankeleping allkirjastati 26.11.2018 tähtajaga 42 päeva (6.01.2019). Seadmete üleandmise akt allkirjastati 10.02.2019. Lepingujärgne tarne oli teostatud 1. veebruariks, kui akt sai vormistatud ja valla poolt allkirjastatud 10.02.2019. Akti allkirjastamine viibis kahel põhjusel:

- osadele arvutitele oli tellitud eesti/vene klahvistik, mida tootmises ei ole, kuid graveeritakse eritellimusel Lätis. Kuna graveerimine viibis, siis ei olnud kõik arvutid täielikult komplekteeritud ja viibis ka tarne.
- akti allkirjastamise eelduseks on, et tarnitud seadmed on ka üle kontrollitud. 42 arvuti ja lisaseadmete kontrollimine võttis aega.

Lepingu tähtajaks oli suurem osa seadmeid tarnitud ja tarnijal olid realselt laos olemas ka eritellimusel klahvistikke ootavad arvutid. Osaline tarne viibimine olulisi takistusi ei põhjustanud, seetõttu ei pidanud vallavalitsus vajalikuks alustada lepingu vaidlustamist.

Revisjonikomisjoni poolne tähelepanek: Vallavalitsuse vastusest selgub, et lepingu tähtajaks oli suurem osa seadmeid tarnitud. Komisjonile jäi selgusetuks vallavalitsuse väide, et akti allkirjastamise üheks viibimise põhjuseks oli 42 arvuti ja seadme kontrollimine. Kui tähtajaliselt oli tarnitud enamus seadmeid, siis miks ei asunud neid üle kontrollima peale tarnet.

Kokkuvõte

Riigihangete kontrolli tulemusel selgus, et nii Vallavalitsuse poolt kehtestatud hankekorras, kui ka hangete läbiviimisel esineb ebatäpsusi. Komisjon tõi välja tähelepanekud valla hankekorra kohta ning tegi omapoolsed soovitusel hankekorra ja hankeplaani korrastamiseks. Vallavalitsus teavitab, et võtab komisjonipoolsed tähelepanekud võimalusel arvesse ning alustab valla hankekorra muutmist. Hangete läbiviimise osas pööras revisjonikomisjon vallavalitsuse tähelepanu möödalaskmistele, mis on menetluste käigus tekkinud.

Revisjonikomisjoni loodab, et revisjoniaktis väljatoodud tähelepanekud ja ettepanekud, millele komisjon osutas aitavad edaspidi vallavalitusel hangete läbiviimisel vältida vigasid ja parendada hangete läbiviimist.

Revisjonikomisjoni esimees Kalle Kuusik .....
Revisjonikomisjoni liige Andres Pärnpuu .....
Madis Arm .....

